

[Johan Nielsen.]

intenz, alt efter hvem der har været på den her høje talerstol — i 15 år, så lidt er der hængt ved. Men jeg skal indrømme, at fremskridtspartiet, dets ideer og dets tanker, det er, som Shakespeare siger — hvis jeg må citere — „Greek to me“, græsk for mig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om bemyndigelse til optagelse af statslån.

(Lovforslag nr. 217. Fremsat 17/2 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Erling Olsen (S):

Den økonomiske krise skal isoleres og bekæmpes. Det har regeringen også gjort. For at isolere krisen har man i størst muligt omfang søgt at opretholde de arbejdsløses købekraft. Det mærkes på de stigende udgifter til understøttelse og på de afdæmpede skatteindtægter. For at bekæmpe krisen har man sat en række beskæftigelsesarbejder i gang. Det mærkes på beskæftigelsen i byggefagene, men det mærkes også på statsbudgettet, hvorfra der i det kommende finansår vil ske en pengeudpumpning på mere end 17 mia kr., hvis vi bare lod stå til. Men det kan vi ikke forsvare. En sådan pengeudpumpning ville presse renten i banker og sparekasser så langt ned, at mange, som har lån i udlandet — og det er virkelig mange — vil låne penge her i landet for at betale deres udenlandske gæld. Så gik bunden ud af valutakassen. Derfor foreslår regeringen, at der optages så store statslån, at de godt 17 mia kr., der pumpes ud for at afbøde beskæftigelseskrisen, i sidste ende anbringes således, at vi undgår en valutakrise. Det lyder indviklet. Det er det også, men det er

den eneste ansvarlige måde, hvorpå landet kan føres gennem krisen.

Vil det ikke betyde, at vi modvirker tendenserne til rentefald? Jo, det vil det, i hvert fald i banker og sparekasser, og det må også være meningen, hvis vi skal værne vores valuta. Derimod skulle vi meget gerne have en forholdsvis lav rente på obligationsmarkedet. Det er den lange rente, som betyder noget for byggeriet, for landbruget, for erhvervenes nyinvesteringer og dermed for beskæftigelsen. Derfor skal Nationalbanken sideløbende med statslånene sende en række 3, 6 og 9 måneders indlånsbeviser på markedet for at låne penge, der kan anvendes til opkøb af obligationer. Nationalbanken skal så at sige flytte penge fra det korte til det lange marked, og det skulle kunne hjælpe os henimod både den forholdsvis høje korte rente, som vi har brug for af hensyn til valutastillingen, og den forholdsvis lave lange rente, som vi har brug for af hensyn til beskæftigelsen.

Derfor skal jeg på mit partis vegne anbefale dette lovforslag til en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Peter Holst (V):

Da venstres ordfører, hr. Christophersen, er forhindret på grund af en studietur til Risø, har jeg til opgave på hans vegne at sige et par ord om venstres stilling til nærværende lovforslag.

Venstre kan tilslutte sig regeringens forslag, fordi vi betragter det som en rigtig forudsætning for den del af den økonomiske politik, som vi har et medansvar for. Vi ser her ikke spor bort fra, at andre helt uden vor medvirken har gjort lovforslaget endnu mere nødvendigt. Venstre mener, de økonomiske realiteter nu tilsiger os den yderste form for tilbageholdenhed i udgiftspolitikken, ikke alene i det næste år, men i den næste række af år.

Vigtigt for venstres holdning til forslaget her er, at vi ser det som en klar sigten mod at friholde den lange rente, byggerenten, og det lange obligationsmarked for uheldige påvirkninger. Jeg mener, forslaget tværtimod vil få en heldig indflydelse, fordi det giver Nationalbanken en mulighed for at yde støtte netop til dette lange pengemarked. Jeg mener, vi på denne måde sikrer, at

[Peter Holst.]

ordningen ikke kolliderer med septemberaftalen, men at den giver en mulighed for, at denne aftale kan føres heldigt igennem.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Det forslag, vi her står over for, er regeringens og er forligspartiernes næste trin på deres lemlæstelse af den danske økonomi. Det er et forslag, vi på det skarpeste må tage afstand fra.

Hertil kommer, at forslaget er dårligt udformet. Folketinget, dvs. bevillingsmyndigheden, får ikke noget at vide om forslaget statsfinansielle konsekvenser, for så vidt angår afdragene på disse lån. Det er simpelt hen uantageligt, at folkettinget henvises til gætterier om, hvor mange milliarder de offentlige udgifter nu vil stige med fremover. Jeg vil gætte på, at de offentlige udgifter vil stige med omkring 8-9 mia kr. på årsbasis. Derfor vil jeg spørge finansministeren: hvordan vil man finansiere disse udgifter? Er det ved nye skatteforhøjelser, eller hvad er det, man har i tankerne? Er det nye statslån? Er det nye byrder, man lægger på de kommende slægter? Det er i hvert fald gift for skattelettelse fremover.

Den rigtige vej ud af dette morads, man har bragt os i, er, at man gennemfører fremskridtspartiets 800 ændringsforslag til finansloven. Vi har foreslået, at vi gennemfører for 225 mia kr. besparelser, og så giver vi 8 mia kr. i skattelettelse. Så er der penge tilovers til at nedbringe underskuddet til 0, og det vil sige, at så er der ikke nogen byrder på de kommende års finanslove til forrentning og afdrag af statslån. Det er en politik, der betyder antiinflation, det er en politik, der giver beskæftigelse både på kort og på lang sigt, og det er en politik, som er betalingsbalancerigtig.

Vi må på det skarpeste tage afstand fra forligspartiernes måde at ødelægge dette samfunds økonomi på.

Grethe Philip (RV):

Som det vil fremgå af det følgende, er jeg, tror jeg, i ét og alt fuldstændig uenig med den foregående taler fra fremskridtspartiet. I det radikale venstre er vi tværtimod enig med regeringen i, at en likviditetsopsugning er nødvendig som modvægt mod det store kasseunderskud, og vi har tidligere givet

udtryk for, at vi mener, et stort kasseunderskud er nødvendigt i den økonomiske situation, vi står i i øjeblikket.

Vi er også enig med regeringen i, at dette sker bedst ved optagelse af statslån, og vi har, hvis vi går over til detaljerne, med glæde noteret os, at de mellemlange statslån ikke tilsigtes at få løbetider på over 7 år og således ikke vil komme til at kolliderer med en række erhvervs- og boliglån med lange løbetider.

Vi ser med tilfredshed på det samarbejde med Nationalbanken, der nu indføres med et nyt kort pengemarked med revolverende statslån med 1-2-årig løbetid og med indlånsbeviser fra Nationalbanken på 3, 6 og 9 måneder.

Det, vi begynder på her, er bl. a. resultatet af en langvarig drøftelse om en problematik, der vel kort kan udtrykkes på den måde, at vi på den ene side er interesseret i, at der er ro omkring den lange rente, fordi den er så afgørende for hele byggeriets størrelse og dets finansiering, men på den anden side samtidig er nødt til at stadig ved rentefastsættelsen at tage hensyn til den internationale rente for dermed at sikre os mod, at der sker noget uheldigt eller ulykkeligt for vores valuta.

Vi finder det ønskeligt, at vi nu får adskilt pengemarkedet i to dele, hvor vi kan fastlægge den lange rente under hensyn til den langsigtede målsætning for byggeriets størrelse og samtidig etablere et kort pengemarked, hvor vi tillader renten at svinge op og ned i takt med den internationale rentefod. Jeg går ud fra, at ministeren også dér vil være indstillet på, at man står fast og også tager rentestigninger, selv om de kan føles ubehagelige, hvor det er nødvendigt af hensyn til udviklingen i udlandet og dermed af hensyn til vores valuta.

På den måde, ved at have disse to adskilte pengemarkeder, opnår vi samtidig at kunne få en indre stabilitet i vores samfundsøkonomi og at skærme vores valuta.

Det radikale venstre har ikke ønsket, at vi her ved lovforslaget og ved dets behandling skulle lægge os alt for fast på meget detaljerede bestemmelser om lånenes udformning. Vi har ment det rigtigt — og sådan har også finansministeren lagt det op — at vi her skulle nøjes med nogle retningslinjer, inden for hvilke regeringen har et vist frit

[Grethe Philip.]

spillerum til at tilpasse udbudet af statslån og typen af statslån til forholdene på kapitalmarkedet.

Jeg tror ikke, vi skal være alt for optimistiske og forestille os, at vi nu har fundet en løsning på alle disse problemer. Jeg tror, vi meget nøje skal følge, hvad der sker i fremtiden, og vi må være klar over, at der er så mange dele af vores indlåns- og udlånsmarked, som hører sammen, at når vi begynder at pille et sted ved mekanismen, så opstår der meget let nogle problemer et andet sted. Det er vi på forhånd klar over i det radikale venstre, og vi mener, at det bør følges meget nøje, men som jeg allerede har sagt, er vi positive over for det forslag, der ligger her på bordet.

Hagen Hagensen (KF):

Det er uden enhver form for lyst, vi i det konservative folkeparti skal give vort besyv med til forslaget om det indenlandske gigantlån. Først og fremmest skal det siges, at den bemyndigelse, der med forslaget agtes givet finansministeren, er helt in blanco, og det synes vi ikke om normalt og heller ikke i dette tilfælde.

Regeringens finanslovsforslag har et kæmpestort kasseunderskud. Septemberforligets flothed og godgørenhed har medvirket dertil. Det er den sure svie, der nu kommer efter den søde kløe, der var septemberforligets. Dette forlig er fejlslagent efter den hensigt, det havde. Det var fejlagtigt at tro på, at en momsnedsettelse i en kort periode og tilskudsordninger uden egentligt perspektiv skulle kunne hjælpe. Der blev lovet lavere og stabil rente ved det forlig, man indgik i september. Renten er steget, andre landes rente falder. Og nu kommer vi til gigantlånet. Den ene fejl trækker den anden med.

Der er ikke vist sparevilje eller spareevne hos regeringen med det finanslovsforslag, der er fremsat. Vi er klar over, at der måtte blive et underskud, som forholdene er, men størrelsen! Ja, underskuddet er så stort, at det er særdeles urovækkende. Sammenlagt er kæmpeunderskuddet og gigantlånet en forkert linje, vi er kommet ind på.

Hvad kunne der have været gjort? For det første kunne man have valgt indkomstskat-

telettelsen, som både ville betyde, at der ville blive sparet op, og som også ville give mere til forbrug. Det kunne man have gjort fremfor momslettelsen, der gav et alt for stærkt pres på kedelen — uden desværre egentlig at sætte særlig meget mere arbejde i gang.

For det andet kunne man, hvad enten man valgte den ene eller den anden form for skattelettelse, have ladet den være et tilbud til løntagerne om en indkomstpolitik, der gav skatte- eller momslettelse i stedet for f. eks. én eller to dyrtidsportioner. Så ville det have været forsvarligt med et noget større underskud.

For det tredje kunne man samtidig med momslettelsen have tilrettelagt de tilsvarende besparelser og de hertil passende statslån.

For det fjerde kunne man i konsekvens af alt dette have undgået den indkomstdæmpende ydelse, som nu betyder en yderligere belastning på op imod 1½ mia kr.

Se, en sådan økonomisk politik kunne have holdt os inden for en økonomisk ramme, så at det hele kunne have forløbet fredeligt og på en sådan måde, at vi kunne leve med det. Det ville forligspartierne ikke, de ville tage de populære beslutninger og vendte det døde øre til dem, der advarede og sagde, at det også var nødvendigt at gøre noget, der var knap så iøjnespringende godt. Derfor står man nu med økonomisk kaos og vel at mærke uden at have fået sat yderligere arbejde i gang i blot noget væsentligt omfang.

Hvad kan man da nu gøre? Ja, som regeringen har kørt løbet, undgår vi ikke at få nogle statslån, men lån, der er så store som de foreslåede, vil være helt ødelæggende at have med at gøre. Der må besparelser og en indkomstpolitik til. Mit parti har foreslået op mod 5 mia kr.s besparelser på finansloven, og vi er parat til at forhandle dem og flere til. Man kan ikke få os til i konsekvens af regeringens fejlede linje og dens ulyst til de nødvendige besparelser at medvirke til særlige finansoperationer. Der kan og må gennemføres yderligere besparelser, for i det omfang der ved finanslovsforligets viderebehandling opnås sådanne, nedsættes behovet for at opsuge udpumpede penge ved statslån, der i fremtiden skal forrentes og afdrages.

Poul Dam (SF):

Det er altid en fornøjelse at høre de socialdemokratiske ordførere, ikke mindst når vi har socialdemokratiske regeringer, fordi de har en udmærket manuduktøragtig måde at gennemgå lovforslag på, så hvis man ikke har læst dem i forvejen, får man i hvert fald repeteret dem på en let fattelig måde. Der er ikke nogen problemer i det, alle problemer klares enkelt hen ad vejen, det er meget udmærket, undertiden er det også meget pædagogisk. Jeg tror ikke, hr. Svend Andersen (Rosk.a.) var der, dengang ordføreren i denne sag talte, for så ville han formodentlig have forstået lidt mere af, hvad sagen drejede sig om — om muligt.

Disse manuduktøragtige bemærkninger kan måske også blive for enkle. Jeg synes nok, at problemerne i forbindelse med dette statslån er ganske store. Ikke så meget selve forslaget, i den situation vi er i, men mere dette, at vi jo her har at gøre med endnu en lap på et kludetæppe, som bliver sat sammen i disse år, hvor vi prøver at beherske en situation, som vi egentlig ikke har fuldt overblik over, og som vi egentlig ikke forstår fuldt ud. Jeg ved godt, at man ikke uden videre skal sammenligne den nuværende krisesituation med krisen i 1930'erne. Men der er i hvert fald den lighed, at det synes, som om både økonomer og politikere er lige så rådvilde, som de fleste økonomer og politikere var i de virkelig alvorlige år først i 1930'erne. Virkelig lære noget af dem og virkelig analysere de erfaringer, man havde gjort, kunne man jo først, da de var overstået, og det, der er problemet her for os, er jo altså, at vi om nogle år vil være helt klar over, hvad vi burde have gjort i disse år. Det er et spørgsmål, om vi ikke burde gøre os virkelige anstrengelser i et samarbejde mellem politikere og økonomer på at komme ind i en langt dybere analyse af situationen og måske også undervejs i den analyse lægge nogle af vore politiske fordomme og nationaløkonomiske lærdomme væk for at analysere en helt ny situation på en ny måde.

Jeg kan ikke lade være at se dette forslag som et udtryk for, at man i nogen grad har givet op over for arbejdsløshedssituationen. Hvis man troede på, at det var muligt at få beskæftigelse i gang i større udstrækning, ville man jo ikke regne med, at der var de store likvide pengemidler, så ville de blive

sat i arbejde, og så ville behovet for den opsugning, som statslånene tilsigter, være blevet mindre.

Jeg går ud fra, at vi under udvalgsarbejdet kan drøfte en række af disse og andre problemer; vi er på forhånd bekymrede, men ikke på forhånd absolut negative: vi kan godt se, at fortidens fejl kan gøre det nødvendigt at gøre én til.

Honoré (KrF):

Det er indlysende, at den store udpumpning af penge, som har været et led i beskæftigelsespolitikken, nødvendiggør modforholdsregler: disse penge skal opsuges igen. Det er jo det, som dette forslag skal muliggøre. Men det vil desværre også medføre, at vi i de kommende år får nogle store statsudgifter til forrentning og afdrag af disse penge, som vil bringe skattelettelsen i fare.

Af hensyn til valutabeholdningen og andre hensyn kan kristeligt folkeparti imidlertid tilslutte sig regeringens lovforslag. Jeg har ikke selv deltaget i forhandlingerne partier imellem forud for fremsættelsen af dette lovforslag. Derfor vil jeg gerne som en af de mange — flertallet — der har beskæftiget sig med dette, men ikke har deltaget i forhandlingerne, sige, at jeg finder bemærkningerne til lovforslaget meget, meget kortfattede. Når man tænker på, hvor enorme beløb det drejer sig om: 19 mia kr., er det så ikke uacceptabelt, at der er så få oplysninger om statslånets nærmere sammensætning — som hr. Svend Andersen (Rosk.a.) sagde, de statsfinansielle konsekvenser for årene fremover? Men når dette er sagt, vil jeg som tidligere nævnt gøre det klart, at også kristeligt folkeparti vil se positivt på dette lovforslag i udvalget.

Freddy Madsen (DKP):

Allerede sidste år gjorde vi opmærksom på, at vi var overordentlig skeptiske over for denne måde at løse en række økonomiske problemer på. Vi advarede dengang om, at det ville få uheldige virkninger for den beskæftigelse, man i øvrigt søgte at fremme igennem udpumpningen af midlerne på finansloven. Jeg synes, at tiden har vist, at der var rimelig grund til de bekymringer, vi nærrede: vi har fortsat en høj obligationsrente med de uheldige følger for finansieringen af byggeriet og ikke mindst for de men-

[Freddy Madsen.]

nesker, som skal betale den i form af husleje på den ene eller den anden måde, og det mener vi vil blive yderligere forstærket igennem dette lovforslag. Men derudover er de foranstaltninger, som vi her arbejder med, i høj grad et udtryk for, at vel pumpes der milliardbeløb ud igennem finanslovforslaget, men at den måde, det virker på, yderligere understreger den højst skæve indkomstfordeling, som findes her i landet. Det er jo således, at en stor del af befolkningen er nødt til at forbruge alt, hvad den tjener, men dette forslag er et vidnesbyrd om, at der i andre befolkningsgrupper er ledige penge, som nu altså yderligere skal præmieres, således at en del af dem kan gå tilbage i statskassen.

Det fortæller også noget om, hvad der virkelig burde gøres i denne sammenhæng, nemlig at rette op på to af de grundskader, der efter vores opfattelse findes i samfundet. For det første burde man foretage en dybtgående omlægning af skattepolitikken således, at man flyttede byrderne op i den anden ende af skalaen, og for det andet gøre noget ved de milliardbeløb — når man nu endelig taler om at suge penge op, er det jo typisk, at man ikke vil gøre en døjt ved dem — som igennem stigningerne på jord og fast ejendom faktisk pumpes ud i forbruget. Her har vi virkelig problemer med overflødige penge, her har vi nogle af årsagerne til skaderne også i forbindelse med trækket på valutabalancen; det var her, der burde sættes ind, og ikke igennem dette.

Vi naturligvis også medvirke i udvalget — der er en række problemer, vi gerne vil have nøjere afklaret — men jeg tror ikke, at det ville føre til, at sympatien vil vokse: man må regne med, at vi ikke kan medvirke til dette lovforslags gennemførelse.

Arnfast (CD):

Da mit partis ordfører i denne sag ikke kan være til stede her, skal jeg på centrumdemokraternes vegne blot bekræfte, at vi vil støtte dette lovforslag.

Wilhelm (VS):

Som nævnt havde vi et tilsvarende, om end mindre forslag sidste sommer. Det er, som om det har ændret sig lidt med om ikke

selve begrundelserne, så i hvert fald det, man trækker frem i begrundelserne. Sidste sommer talte man ikke så meget i bemærkningerne om faren for et rentefald; det bliver nu gjort til det helt afgørende argument. Sidste sommer talte man til gengæld om, at alternativet, hvis man ikke åd dette indenlandske statslån på dengang 6 mia kr., var, at Nationalbanken blev nødt til at sælge ud af sin obligationsbeholdning, og om den påvirkning, der derved ville komme, af den effektive byggerente i opadgående retning. Det taler man ikke så meget om mere, og det hænger vel egentlig sammen med, at det rent faktisk er sket: sideløbende med at man fik bemyndigelse til det indenlandske statslån, har Nationalbanken jo alligevel gjort det dér. Endelig argumenterede man sidste sommer meget med, at dette var nødvendigt af hensyn til det, man kaldte Danmarks kreditværdighed. Det var en af de ting, vi spurgte om, da det blev behandlet sidste sommer: hvilket belæg har man egentlig for at påstå noget om Danmarks kreditværdighed? Det fik vi aldrig rigtig noget svar på, og nu er det, som om man ikke rigtig bruger det argument mere. Det ville også være noget i modstrid med, hvad man rent faktisk kan konstatere med finansministerens mulighed for at hente udenlandske lån, som der nu også ligger et nyt forslag om.

Det er klart, at der vil være elementer fælles i den bedømmelse, vi anlægger af dette forslag, og i den, der ligger i bemærkningerne til forslaget, og som er fremsat af den socialdemokratiske ordfører, men da vores udgangspunkter er fundamentalt forskellige, bliver konklusionerne altså nødvendigvis også forskellige. Vi medvirkede ikke til bemyndigelsen med hensyn til de 6 mia kr., og vi kommer heller ikke til at medvirke til bemyndigelsen med hensyn til disse nye 19 mia kr.

Der er sket den udpumpning. Ja, det kan enhver jo se i sidste linje på regnskabet, men det interessante er, at der har vist sig at være dækning herhjemme. Lønarbejderne er ikke blevet bedre stillet. Nåh ja, selvfølgelig er de blevet bedre stillet; hvis man ville have, at de par hundrede tusind, der af det økonomiske system, vi lever under, er forhindret i at leve af deres arbejde, skulle dø af sult, så kan man godt sige, de er ble-

[Wilhelm.]

vet bedre stillet, men i forhold til, hvordan de ville have haft det, hvis de havde været beskæftiget, er de jo ikke blevet bedre stillet ved denne massive pengeudpumpning fra statens side, tværtimod.

Men der har altså været dækning herhjemme. Det viser sig ved, at vi ellers ville have haft enten en galoperende inflation eller et galoperende betalingsbalanceunderskud eller — mere sandsynligt — en kombination af de to ting. Det har som bekendt ikke været tilfældet, tværtimod. Det er et udtryk for, at der på en eller anden måde har været dækning for denne udpumpning herhjemme. Der har været en vækst i bankernes indlånsmasse; udpumpningen er altså for så vidt besvaret af en øget opsparring. Man kan gætte på, hvem det er, der har foretaget den; jeg tror ikke, det er de arbejdsløse, jeg tror ikke, det er de lønarbejdere, som endnu er i beskæftigelse. Det gamle statslån blev i hvert fald opsuget, og det, der i virkeligheden sker med dette lovforslag, er, at en passiv kapital, som ellers ikke kunne anbringes og forrentes, af staten nu bliver sikret effektiv rente på i hvert fald de 10 pct., som disse obligationer lyder på, og i realiteten vel noget mere, med de kurstab, der er kalkuleret med. I stedet for at have liggende enorme likvide summer, som ville trykke den effektive rente, siger man nu i strid med, hvad man sagde for et par år siden, hvor man altid hyklede at være interesseret i et rentefald, at det vil være frygteligt med et sådant rentefald: nu må vi spænde sikkerhedsnet ud under den passive kapital, den skal, til trods for at den ikke kan anbringes produktivt på nogen måde, have sikkerhed for at holde sit renteniveau. Det er det, der ligger i statslånet, det er det, der ligger i Nationalbankens udsalg af sine mere traditionelle obligationer til de andre pengeinstitutter, og det er det, der ligger i det nye her med de 19 mia kr.

Selvfølgelig kan man true os med valutaflugt, men det er jo den klassiske fremgangsmåde, dette med at true os til et valg mellem pest og kolera. Jeg sagde det sidst og vil sige det igen: vi lader os ikke tvinge ind i den valgsituation, hvor valget kun står mellem pest og kolera. Det, man nu vil gøre her igen, er at sikre forrentningen af den danske finanskapital. Det koster skatteyderne, og

det koster lønarbejderne først og fremmest. Med andre ord, mens statsmagten gennem indkomstpøolitik søger at holde reallønnen for arbejderklassen nede for at lette krisen på den måde, må den samtidig holde renten — og dermed finanskapitalens indtægter — oppe for at undgå valutaflugt. For mens arbejdskraften jo trods alt stadig væk er noget bundet af landegrænser, er kapitalen international og kan ikke rammes af en indkomstpøolitik, som man ellers snakker så meget om.

Når man ikke har kunnet forhindre valutaflugt på anden vis, så kommer man med sikkerhedsnettet under den høje rente, og det vil vi altså som her begrundet ikke medvirke til.

Finansministeren (*Heinesen*):

Jeg vil gerne takke ordførerne for socialdemokratiet, venstre, det radikale venstre, socialistisk folkeparti, kristeligt folkeparti og centrum-dekokraterne for tilslutning til det foreliggende lovforslag. At hr. Svend Andersen (Rosk. a.) ikke kunne give forslaget tilslutning, er jo ikke nogen overraskelse. Når hr. Svend Andersen (Rosk. a.) siger, at der godt kunne have været nogle flere oplysninger af forskellig art, herunder om afdragernes størrelse, er der ikke meget andet at sige til det, end at deres størrelse afhænger af den nøjere udformning af statslånet, og hvis statslånet ellers skal have en smidig afsætning, er det nødvendigt, at man undervejs i takt med, hvad markedet kan bære, kan tilpasse vilkårene, herunder renten. Men der vil da ikke være noget som helst i vejen for, at vi, hvis hr. Svend Andersen (Rosk. a.) mod forventning pludselig skulle begynde at interessere sig seriøst for dette forslag og ikke bare bruge det som en platform for fremskridtspartiets sædvanlige grammofonplade med skattelettelse osv., præsterer nogle regneeksempler, der kan illustrere afdragernes størrelse.

Jeg kan om dem i øvrigt sige, at de vil ligge i størrelsesordenen fra omkring ½ mia kr. til omkring 5 mia kr. p. a. og altså slet ikke det beløb, som hr. Svend Andersen (Rosk. a.) nævnte, alt altså afhængigt af, hvordan man nærmere udformer låneforslaget.

Så spørger hr. Svend Andersen (Rosk. a.), hvordan man finansierer afdragene, og der

[Finansministeren.]

er måske grund til at gøre opmærksom på, at udbetalingen af afdragene er noget, der forøger likviditeten, men ikke noget, der forøger indkomsterne. Det vil sige, man ikke behøver at skattefinansiere disse afdrag. Men hvis ikke likviditeten på det pågældende tidspunkt er for stram, må der selvfølgelig tages skridt til f. eks. gennem nye statslån at neutralisere likviditetsforøgelsen. Men det kan jo også ligge sådan, at hvis man befinder sig i en situation, hvor det har været nødvendigt at lægge en dæmper på konjunkturudviklingen via finanspolitikken, så man har fået et kasseoverskud, kan udbetalingen af afdragene vise sig at være det, der skaber den fornødne balance i statens likviditetspåvirkning.

Jeg kan over for fru Grethe Philip helt bekræfte, at regeringen selvfølgelig er parat til at tage de rentestigninger, som af valutारiske grunde måtte vise sig nødvendige at tage på det korte marked.

Hr. Hagen Hagensen gjorde gældende, at denne bemyndigelse gives in blanco, at den altså er lovlig åben i sin udformning. Man kan ikke bestride, at det er en meget åben bemyndigelse, men det er, som jeg også svarede hr. Svend Andersen (Rosk. a.), en forudsætning for en smidig afsætning, en betragtning, som jeg også ville tro hr. Hagen Hagensen lagde vægt på.

Så forstod jeg på hr. Hagen Hagensen, at hans synspunkt var, at denne operation var vederstyggelig, fordi hele dens baggrund var det store kasseunderskud, og at dette store kasseunderskud var et udtryk for, at man ikke havde vist hverken sparevilje eller spareevne fra regeringens side. Der bliver jeg nødt til at sige endnu en gang, at det store kasseunderskud, vi har, først og fremmest er et produkt af den økonomiske krise. Når man som jeg har moret mig med at sidde i nat og læse spareforslagene fra det konservative folkeparti — jeg tænker på ændringsforslagene til finanslovforslaget — er det vanskeligt at se bort fra, at disse spareforslag er udtryk for en meget betragtelig sparevilje, men samtidig for en overordentlig minimal spareevne, og på denne baggrund bliver spareviljen ikke helt så interessant, som den ellers kunne have været.

Jeg deler selvsagt ikke hr. Hagen Hagensen betragtninger om den økonomiske poli-

tik og denne økonomiske politiks betydning for beskæftigelsen, men det skal jeg ikke gå nøjere ind på ved denne lejlighed.

Jeg takker hr. Poul Dam for en forholdsvis velvillig modtagelse af lovforslaget; jeg forstod, at denne lap ikke var så grim, men var en del af et kludetæppe med andre lapper, der ikke var så kønne, men jeg forstod også, at hr. Poul Dam ville gå ind i en åben vurdering, og det er jeg naturligvis tilfreds med.

Men når hr. Poul Dam siger, at lovforslaget er udtryk for, at man har givet op over for arbejdsløsheden, må jeg sige: lige tværtimod, for sagen er, at kommer vi ud i en højkonjunktur, i et konjunkturopsving, og samtidig har en så stor mængde af likvide midler flydende, som vi får i kraft af det kasseunderskud, vi har af beskæftigelsesmæssige grunde, løber vi en risiko for, at vi ikke kan styre udviklingen, at vi får en utilsigtet kraftig efterspørgsel efter lån både til forbrug og til investeringer ud over, hvad der er holdbart og mulighed for.

Hr. Honoré mente ikke, det var acceptabelt, at der er så få oplysninger om statslånets nærmere udformning i bemærkningerne, men tog også den fornuftige vurdering, at han jo ikke havde deltaget i forhandlingerne. Derfor vil jeg gerne sige, at hvert ord, hver bogstav, hvert komma i bemærkningerne er godkendt af forligspartierne, nøjagtig som de er fremsat i forslaget, og det var med velberåd hu, at forligspartierne ikke valgte en anden og mere konkret udformning af bemærkningerne, nemlig hensynet til den smidighed, som jeg har talt om flere gange; dette være sagt i al stilfærdighed.

Hr. Freddy Madsen mente, at den tidligere statslånsoperation havde bekræftet DKPs bekymringer, for så vidt som lovgivningen havde betydet en højere obligationsrente. Der kan jeg gøre opmærksom på, at obligationsrenten var jævnt faldende, mens det tidligere statslån blev afsat, og jeg kan sige her endnu en gang, at hensigten med denne operation er at tage de nødvendige rentestigninger, de nødvendige rentesvingninger på det korte marked, men med denne bemyndigelse plus Nationalbankens adgang til salg af 3, 6 og 9 måneders indlånbeviser at give en mulighed for at støtte den lange obligationsrente.

Hr. Wilhjelmsen hæftede sig bl. a. ved det

[Finansministeren.]

forhold, at Nationalbanken havde solgt ud af sin obligationsbeholdning, selv om vi sidste år havde argumenteret med, at hvis ikke man lavede et sådant statslån, kom Nationalbanken til at sælge ud af sin obligationsbeholdning, men, siger hr. Wilhelm, det har Nationalbanken gjort alligevel. Ja, det har den bl. a. gjort, fordi den bemyndigelse, vi fik sidste år, ikke var nær tilstrækkelig stor nok til at klare den likviditetsudpumpning, som kom fra statsfinanserne. Men det er jo ærlig talt ikke det, der er det interessante ved Nationalbankens markedsoperationer i øjeblikket. Det er ganske rigtigt, at Nationalbanken har solgt ud, men Nationalbanken har købt for væsentlig meget mere, end den har solgt for: siden januar i år har den købt for ca. 2,5 mia kr. mere, end den har solgt for.

Hr. Wilhelm efterlyste yderligere et belæg for, at et sådant forslag til et indenlandsk statslån skulle have betydning for vor kreditværdighed. Det er selvfølgelig ikke noget, det er nemt at få breve med segl og underskrifter på, men jeg kan forsikre hr. Wilhelm om, at i de diskussioner, de drøftelser, de forhandlinger, vi har med dem, hos hvem vi optager de udenlandske statslån, spiller det en overordentlig afgørende rolle for deres vurdering, at vi ikke finansierer kasseunderskuddet alene eller altovervejende ved træk på Nationalbanken, men at vi i høj grad går ind i en finansiering af dette kasseunderskud på den måde, som der her er tale om.

Jeg må naturligvis helt bestride, at hensigten med dette indenlandske statslån skulle være at give den passive kapital en forrentning, og at det var det, den socialdemokratiske regering primært var ude på, osv.; det hører hjemme i den mistænkeliggørelse, som vi sædvanligvis møder fra venstresocialisternes side. Nej, hensigten er at sikre, at der hjemtages valuta i fornødent omfang igennem lån optaget i udlandet, og alternativet til den operation, der er tale om

her, er helt andre drastiske økonomiske, både finanspolitiske og pengepolitiske, indgreb, som jeg er helt sikker på ikke ville have hr. Wilhelms sympati, heller ikke for så vidt angår deres virkninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (20/2 76):

Udtræder: Aase Olesen

Nyt medlem: Edele Kruchow

Det politisk-økonomiske udv. (20/2 76):

Udtræder: Erhard Jakobsen

Ny stedf.: Wamberg

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 25. februar, kl. 11 med følgende dagsorden:

- 1) *Forhandling om forsvarsministerens redegørelse af 19. februar 1976 [om „Christiania“].*
- 2) *Spørgsmål til ministrene.*

Mødet hævet kl. 16.58.